

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 6 Νοεμβρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Ελένη Σβολοπούλου, Πρόεδρος, Γερασιμούλα – Μαρία Δρακονταειδή, Μέλος και Σωτηρία Σταματοπούλου, Μέλος και Εισηγήτρια.

Για να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή με ημερομηνία 28-9-2023 και με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1469/29.9.2023 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», που διατηρεί ... με τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής ο «προσφεύγων») και εδρεύει στην ..., οδός ..., αριθ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του ..., ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στη ..., οδός ... αριθ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά του παρεμβαίνοντος οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής ο «προσφεύγων»), που διατηρεί ... με έδρα την ..., οδός ... αριθ. ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων ζητά την ακύρωση των με αριθμό .../... .2023 και .../... .2023 αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής περί οριστικής και προσωρινής κατακύρωσης αντίστοιχα, μετά των Πρακτικών που επικυρώνουν, κατά το μέρος που με τις αποφάσεις αυτές απορρίφθηκε η προσφορά του, για τους λόγους και τις αιτίες που αναπτύσσονται στην προσφυγή.

Υπέρ του κύρους και της διατήρησης της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής άσκησε παρέμβαση ο άνω παρεμβαίνων με αίτημα την απόρριψη της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε την Εισηγήτρια.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Για την άσκηση της προσφυγής καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο ποσού 3.831,00€, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017 και με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ποσού 766.129,03 € χωρίς ΦΠΑ και χωρίς το δικαίωμα προαίρεσης (κωδικός ηλεκτρονικού παραβόλου ...).

2. Με την υπ' αριθμό .../2023 Διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής προκηρύχθηκε ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου ... του ... για το χρονικό διάστημα από .../.../2024 έως .../.../2026. Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης για την ... του ... επί της οδού ... αριθ. ... στη ... ανέρχεται στο ποσό των ...€, χωρίς Φ.Π.Α. (και στο ποσό των ...€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ 24%). Η εκτιμώμενη αξία του δικαιώματος προαίρεσης ανέρχεται στο ποσό των €... ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. (και στο ποσό των €... συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. 24%). Η αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης δίνεται στο Παράρτημα Ι της Διακήρυξης που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτής. Η προκήρυξη της σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ...-...-2023, ενώ το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις ...-...-2023 και έλαβε ΑΔΑΜ ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό αριθμό

3. Στον διαγωνισμό συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, πέντε (5) οικονομικοί φορείς και συγκεκριμένα ο προσφεύγων, ο παρεμβαίνων και οι εταιρείες «...», «...» και «...». Με τα Πρακτικά ...' και ...' η Επιτροπή του διαγωνισμού εισηγήθηκε την αποδοχή των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών προσφορών του συνόλου των συμμετεχόντων, ενώ κατόπιν του ελέγχου και της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών εισηγήθηκε την απόρριψη των προσφορών όλων των συμμετεχόντων, πλην του παρεμβαίνοντος, η προσφορά του οποίου κρίθηκε σύμφωνη με τους όρους της Διακήρυξης ως καλύπτουσα το νόμιμο εργατικό κόστος. Με την υπ' αριθμό .../...-...-2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκαν τα

ανωτέρω Πρακτικά και αποφασίστηκε η απόρριψη των προσφορών των οικονομικών φορέων «...» (προσφεύγων), «...», «...» και «...», για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στο Πρακτικό ...'. Ο παρεμβαίνων «...» αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος, καθώς κρίθηκε ότι η προσφορά του πληροί τους όρους της Διακήρυξης και δεν παρουσιάζει αποκλίσεις από τις τεχνικές προδιαγραφές αυτής. Ακολούθως, με την υπ' αριθμό .../... .2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής επικυρώθηκε το Πρακτικό ...' της Επιτροπής του διαγωνισμού περί ελέγχου και αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης και ο παρεμβαίνων αναδείχθηκε οριστικός ανάδοχος. Κατά της τελευταίας αυτής απόφασης οριστικής κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώθηκε κατ' άρθρο 100 του ν. 4412/2016 και 3.3.1 της Διακήρυξης η προηγηθείσα απόφαση ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, στρέφεται ο προσφεύγων και ζητά την ακύρωσή της κατά το μέρος, που απορρίφθηκε η προσφορά του για τους λόγους και τις αιτίες που αναπτύσσονται στην προσφυγή.

4. Η προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία, ενόψει του αντικειμένου της σύμβασης (υπηρεσίες), της προϋπολογισθείσας αξίας της, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας της αναθέτουσας αρχής καθώς και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, η δε Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, αφού η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε σε όλους τους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 19-9-2023 και η προσφυγή κατατέθηκε στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 28-9-2023, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την άνω κοινοποίηση, ενώ επίσης ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και είναι ψηφιακώς υπογεγραμμένη. Ο προσφεύγων, η προσφορά του οποίου απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκεί την προδικαστική προσφυγή, αιτούμενος την ακύρωση

της προσβαλλόμενης και την επάνοδό του στην διαγωνιστική διαδικασία, διεκδικώντας την ανάληψη της σύμβασης.

6. Η αναθέτουσα αρχή προέβη στις ...-...-2023 στην προβλεπόμενη από το άρθρο 9 παρ. 1 α του π.δ. 39/2017 κοινοποίηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής στους συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου να ασκήσουν ενδεχομένως το προβλεπόμενο δικαίωμα παρέμβασής τους.

7. Ο παρεμβαίνων και αναδειχθείς οριστικός ανάδοχος υπέβαλε εν γένει παραδεκτώς, με έννομο συμφέρον και εμπροθέσμως στις ...-...-2023, την με ίδια ημερομηνία παρέμβασή του, αιτούμενος την απόρριψη της προδικαστικής και την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής.

8. Με την υπ' αριθ. .../2023 Πράξη της Προέδρου του 6ου Κλιμακίου ορίστηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία εξέτασης της προσφυγής και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της προσφυγής. Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε παραδεκτώς και εμπροθέσμως στις ...-...-2023, δηλαδή εντός της προβλεπόμενης στο άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016 προθεσμίας, σε όλους τους συμμετέχοντες και στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. τις με αριθ. πρωτ. .../... .2023 απόψεις της επί της κρινόμενης προσφυγής, αιτούμενη την απόρριψή της για τους εκεί ειδικώς αναφερόμενους λόγους.

9. Με τον **πρώτο** λόγο της προδικαστικής προσφυγής ο προσφεύγων βάλλει κατά της πρώτης βάσης απόρριψης της προσφοράς του, με την οποία κρίθηκε ότι δεν υπολόγισε ορθώς και σύμφωνα με τη Διακήρυξη τις ώρες των Κυριακών και των αργιών καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης και συνεπεία τούτου η οικονομική προσφορά του κρίθηκε ως υπολειπόμενη του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Ειδικότερα, στο επικυρωθέν με την προσβαλλόμενη απόφαση Πρακτικό ...' ως προς τον λόγο αυτό αποκλεισμού του προσφεύγοντος διαλαμβάνονται τα ακόλουθα:

«...γ) Η οικονομική προσφορά του φορέα «...» δεν περιλαμβάνει στην ανάλυσή της το σύνολο των ωρών που σύμφωνα με τη διακήρυξη του

διαγωνισμού θα πρέπει να παρασχεθούν σε ημέρες Κυριακών και υποχρεωτικών Αργιών και έχουν προσαύξηση στην αμοιβή 75%. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την προσφορά του, κατά το έτος ... υπολογίζει σε ημέρες Κυριακών και υποχρεωτικών Αργιών ... ώρες ενώ οι ζητούμενες ώρες είναι ... και κατά το έτος ... υπολογίζει σε ημέρες Κυριακών και υποχρεωτικών Αργιών ... ώρες ενώ οι ζητούμενες είναι Εφόσον στην προσφορά δεν συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των ωρών που πρέπει να παρασχεθούν σε ημέρες Κυριακών και υποχρεωτικών Αργιών, είναι προφανές ότι η εν λόγω προσφορά θα πρέπει να απορριφθεί, διότι αν συμπεριελάμβανε και προϋπολόγιζε όλες τις απαιτούμενες ώρες, τα επιμέρους στοιχεία αυτής, όπως οι πάσης φύσεως αποδοχές των εργαζομένων και οι εργοδοτικές εισφορές που αναλογούν σε αυτές, καθώς και η τελική προσφερόμενη τιμή θα ήταν υψηλότερες. Ο προσφέρων επιλέγοντας συγκεκριμένη μεθοδολογία ανέλυσε την οικονομική προσφορά του και κατέληξε στα τελικά προσφερόμενα ποσά τα οποία, ωστόσο, δεν επαρκούν για την κάλυψη του κόστους της παροχής των απαιτούμενων από τη διακήρυξη ..., σύμφωνα με όσα ο ίδιος στη μεθοδολογία του υπολογίζει. Κατά συνέπεια, η εν λόγω οικονομική προσφορά θα πρέπει να απορριφθεί όχι μόνο διότι ο συνολικός αριθμός των ωρών που λήφθηκε υπόψη είναι εσφαλμένος, αλλά και διότι τα τελικά προσφερόμενα ποσά, βάσει της ακολουθούμενης για την εξαγωγή του εργατικού κόστους μεθοδολογίας, θα ήταν υψηλότερα, εάν λαμβανόταν υπόψη ο ορθός αριθμός ωρών για την εκτέλεση της σύμβασης.

Επί των ανωτέρω παραβάσεων που έχουν διαπιστωθεί, η Επιτροπή κρίνει, ότι δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής τα αναφερόμενα στο άρθρο 102 του ν. 4412/2016, διότι η εν λόγω διάταξη δεν αφορά σε οιοσδήποτε διορθώσεις παραλείψεων, ιδίως όταν αυτές, κατά τις διατάξεις των εγγράφων της διακήρυξης του διαγωνισμού, θα συνεπαγόταν τον αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου. Εν προκειμένω, η συγκεκριμένη παράβαση δεν αποτελεί επουσιώδη πλημμέλεια ή ασάφεια αλλά ουσιώδη και τυχόν εκ των υστέρων θεραπεία της θα είχε ως συνέπεια τη μεταγενέστερη αντικατάσταση της οικονομικής προσφοράς ή τη για πρώτη φορά υποβολή της οικονομικής προσφοράς και κατ' επέκταση την ανεπίτρεπτη τροποποίηση ή αλλοίωση της ήδη υποβληθείσας. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός των απαιτούμενων ωρών προκύπτει από σαφείς όρους της διακήρυξης του

διαγωνισμού και των τεχνικών προδιαγραφών αυτής οι οποίοι έχουν τεθεί ως προς την κάλυψή τους από τους προσφέροντες επί ποινή αποκλεισμού, η μη συμμόρφωση με τον αριθμό των ζητούμενων ωρών συνιστά αυτοτελή λόγο απόρριψης της προσφοράς. Το ανωτέρω γεγονός προκύπτει, μεταξύ άλλων, και από τη διατύπωση του προαναφερθέντος όρου 2.4.4 της διακήρυξης, σύμφωνα με τον οποίο «Η προσφερόμενη τιμή πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια από την οικονομική προσφορά, η οποία και πρέπει να είναι διαμορφωμένη σύμφωνα με όσα ζητούνται από την παρούσα διακήρυξη.». Κατά συνέπεια, εφόσον ο αριθμός των ωρών έχει τεθεί υπό ποινή αποκλεισμού, η προς τα κάτω απόκλιση που παρουσιάζει η υπό εξέταση προσφορά αποτελεί λόγο απόρριψης της και δεν δύναται να θεραπευθεί με προσφυγή στις διατάξεις του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, διότι στην περίπτωση αυτή αφενός μεν θα θεραπεύονταν απόκλιση η οποία θα συνεπαγόταν τον αποκλεισμό του διαγωνιζόμενου αφετέρου δε η θεραπεία αυτή θα αποτελούσε καταστρατήγηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας των διαγωνιζομένων και θα είχε ως συνέπεια, όπως έχει παραπάνω αναφερθεί, τη μεταγενέστερη αντικατάσταση της οικονομικής προσφοράς.

Εν κατακλείδι, ως προς την εν λόγω απόκλιση από τον αριθμό των ζητούμενων ωρών τυγχάνει εφαρμογής η παρ. β) του όρου 2.4.6 αυτής, σύμφωνα με την οποία, σε κάθε περίπτωση, απορρίπτεται προσφορά η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εφόσον αυτές, όπως έχει καταδειχθεί παραπάνω, δεν επιδέχονται συμπλήρωση, διόρθωση, αποσαφήνιση ή διευκρίνιση. Βάσει των ανωτέρω η οικονομική προσφορά της εν λόγω εταιρείας θα πρέπει να απορριφθεί».

Ο **προσφεύγων** προβάλλει ότι η άνω αιτιολογία απόρριψης της οικονομικής προσφοράς του είναι ασαφής και αόριστη. Τούτο, διότι η αναθέτουσα αρχή δεν προσδιορίζει, ποιο είναι το ποσό κατά το οποίο υπολείπεται η οικονομική προσφορά του, λόγω του μη ορθού υπολογισμού του συνόλου των ωρών για τις Κυριακές και τις αργίες του έτους ... και Σε κάθε περίπτωση υποστηρίζει ότι, το γεγονός ότι ακολούθησε διαφορετική μεθοδολογία για τον υπολογισμό του εργατικού κόστους από αυτήν της αναθέτουσας αρχής, δεν καθιστά την προσφορά του μη νόμιμη και δεν συνεπάγεται, άνευ ετέρου, τον

χαρακτηρισμό της ως υπολειπόμενης του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, εφόσον έχει τηρήσει τις προβλέψεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας. Κατά τον προσφεύγοντα η αναθέτουσα αρχή όφειλε, πριν απορρίψει την προσφορά του, να εξετάσει ποιό είναι το εργατικό κόστος που αυτός υπολόγισε και ποιά είναι η απόκλιση μεταξύ του νόμιμου εργατικού κόστους, κατά τους υπολογισμούς της αναθέτουσας αρχής, και αυτού που δηλώθηκε από τον προσφεύγοντα. Περαιτέρω, προβάλλει ότι η αιτιολογία απόρριψης της προσφοράς του παρίσταται αντιφατική και τούτο, διότι το συνολικό εργατικό κόστος που ο ίδιος δήλωσε – και το οποίο κρίθηκε υπολειπόμενο του νομίμου – υπερβαίνει το συνολικό εργατικό κόστος του παρεμβαίνοντος και αναδειχθέντος οριστικού αναδόχου. Τέλος, υποστηρίζει ότι έχει σε κάθε περίπτωση υπολογίσει ορθώς και σύμφωνα με τη Διακήρυξη τις ώρες που αναλογούν στις Κυριακές και τις αργίες για όλο το χρονικό διάστημα της σύμβασης.

Η **αναθέτουσα αρχή** με τις απόψεις της εμμένει στην αιτιολογία απόρριψης της προσφοράς του προσφεύγοντος, επισημαίνοντας ότι ο αριθμός των ωρών, που έχουν προσαύξηση στην αμοιβή, προκύπτει με σαφήνεια από τη Διακήρυξη και ειδικότερα από τους αναλυτικούς πίνακες, ανά μήνα και ανά ημέρα, που περιλαμβάνονται σε αυτήν. Επιπλέον, διευκρινίζει ότι οι ανά μήνα ώρες με προσαύξηση στην αμοιβή, που δηλώνει ο προσφεύγων, συμφωνούν με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης πλην ... (...) μηνών, οι οποίοι είναι ο ...^{ος} και ο ...^{ος} μήνας του έτους ... και ο ...^{ος} μήνας του έτους Συγκεκριμένα, για τον ...^ο μήνα του έτους ... ο προσφεύγων υπολογίζει ... ώρες με προσαύξηση στην αμοιβή, για τον ...^ο μήνα του έτους ... υπολογίζει ... ώρες με προσαύξηση στην αμοιβή και για τον ...^ο μήνα του έτους ... υπολογίζει ... ώρες με προσαύξηση στην αμοιβή. Ωστόσο, οι ώρες με προσαύξηση στην αμοιβή για τους μήνες αυτούς σύμφωνα με την Διακήρυξη είναι για τον ...^ο μήνα του έτους ώρες, για τον ...^ο μήνα του έτους ώρες και για τον ...^ο μήνα του έτους ώρες σύμφωνα με τον αναλυτικό Πίνακα που επισυνάπτεται στις απόψεις. Από τους αναλυτικούς υπολογισμούς της αναθέτουσας αρχής προκύπτει, ότι ο προσφεύγων έχει υπολογίσει ... ώρες λιγότερες για τις Κυριακές και τις αργίες, στις οποίες παρέχεται αμοιβή προσαυξημένη κατά 75%. Τέλος, η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ότι, εφόσον ένας οικονομικός φορέας παραλείπει να υπολογίσει στην οικονομική

προσφορά του το σύνολο των στοιχείων, που προσδιορίζουν το τελικό κόστος αυτής, τότε η προσφορά του θα πρέπει να απορριφθεί, εφόσον δεν υπάρχει περιθώριο που να καλύπτει στον σχετικό προϋπολογισμό του τα στοιχεία που δεν κοστολογήθηκαν. Εν προκειμένω, υποστηρίζει ότι η παράλειψη των ... ωρών με προσαύξηση στην αμοιβή δεν καλύπτεται από τις ... επιπλέον ώρες χωρίς προσαύξηση στην αμοιβή, που ο προσφεύγων δηλώνει ότι έχει υπολογίσει κατά το μήνα ... του έτους

Ο **παρεμβαίνων** ζητά την απόρριψη του εξεταζόμενου λόγου της προσφυγής, προβάλλοντας ότι ορθώς και σύμφωνα με τη Διακήρυξη απορρίφθηκε η οικονομική προσφορά του προσφεύγοντος, διότι οι ώρες για τις Κυριακές και αργίες, που αυτός δήλωσε για τα έτη ... και ..., υπολείπονται αυτών που κατά τη Διακήρυξη απαιτούνται, με άμεση συνέπεια το δηλωθέν εργατικό κόστος, το οποίο κατά τις ημέρες αυτές υπολογίζεται προσαυξημένο κατά 75%, να υπολείπεται του νομίμου. Συναφώς, με την παρέμβαση παραθέτει αναλυτικούς πίνακες υπολογισμού σύμφωνα με τους οποίους για τα έτη ... και ... οι ώρες, που ο προσφεύγων δηλώνει, υπολείπονται των νομίμων.

Στο άρθρο 2.4.4. της Διακήρυξης ορίζεται ότι *«Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται σύμφωνα με το αναγραφόμενο στην παρούσα διακήρυξη κριτήριο ανάθεσης (η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, βάσει τιμής). Η τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται σε ευρώ ανά μονάδα μόνο για ... του ... επί της οδού ..., Επισημαίνεται ότι δεν θα κατατεθεί οικονομική προσφορά για την προϋπολογισθείσα δαπάνη του δικαιώματος προαίρεσης.Η προσφερόμενη τιμή πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια από την οικονομική προσφορά, η οποία θα πρέπει να είναι διαμορφωμένη σύμφωνα με όσα ζητούνται από την παρούσα διακήρυξη. Αν στο ηλεκτρονικό σύστημα δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά, ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπο)φάκελλο «οικονομική προσφορά» την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά (σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος II της παρούσας διακήρυξης) ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία σε μορφή pdf. Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της*

σύμβασης. Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ Επισημαίνεται ότι το εκάστοτε ποσοστό ΦΠΑ επί τοις εκατό, της ανωτέρω τιμής θα υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα.

Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές οι οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ΕΥΡΩ ή που καθορίζεται σχέση ΕΥΡΩ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της σύμβασης που καθορίζεται και τεκμηριώνεται από την αναθέτουσα αρχή στην παρούσα διακήρυξη.

Βάσει του ν. .../2010, άρθρο ... (Συμβάσεις ...) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 22 του ν. .../2013 (...), οι υποψήφιοι πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε ... της οικονομικής τους προσφοράς τα κάτωθι: 1) τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο, 2) τις ημέρες και ώρες εργασίας, 3) τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι (την οποία θα υποβάλλουν σε αντίγραφο), 4) το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων, 5) το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά, 6) τα ... ανά

Στην οικονομική τους προσφορά πρέπει επίσης οι υποψήφιοι να υπολογίζουν:

1) εύλογο ποσό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, το οποίο συνίσταται στην έκδοση των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, στο κόστος της δημοσίευσης του διαγωνισμού (το οποίο ανέρχεται στο ποσό των ...€ περίπου) ,στο κόστος της λογιστικής και διοικητικής υποστήριξης για τη σύνταξη και κατάθεση της προσφοράς, στο κόστος της αγοράς του εξοπλισμού εάν αυτός δεν υπάρχει ήδη, στο κόστος της εισφοράς υπέρ παιδικών κατασκηνώσεων, και στο κόστος λοιπών άλλων δαπανών που είναι αναγκαίες για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης και απορρέουν από τις απαιτήσεις της παρούσας διακήρυξης, 2) των αναλωσίμων, 3) του εργολαβικού τους κέρδους και 4) των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων (ήτοι οι υπέρ τρίτων κρατήσεις που αναγράφονται στον όρο 5.1. της παρούσης, καθώς και η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία

παρακράτηση φόρου εισοδήματος επί του καθαρού ποσού που αναγράφεται στον ίδιο προαναφερόμενο όρο). Οι υποψήφιοι θα πρέπει επίσης να συνοδεύουν τις οικονομικές τους προσφορές από πλήρη ανάλυση του εργατικού και διοικητικού κόστους. Οι προσφερόμενες τιμές αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τα αναλυτικώς οριζόμενα στην παράγραφο 6.5. της παρούσας».

Περαιτέρω, στο Παράρτημα Ι της Διακήρυξης παρατίθενται αναλυτικοί Πίνακες με το ζητούμενο προσωπικό ανά μήνα και ανά βάρδια για κάθε έτος της σύμβασης (... ..), ενώ επιπλέον διευκρινίζονται, κάτωθι των Πινάκων, τα ακόλουθα: «...Για την εξαγωγή του συνολικού αριθμού των απαιτούμενων ωρών, βάσει των ανωτέρω Πινάκων, ο αριθμός των ατόμων πλήρους απασχόλησης πολλαπλασιάζεται με ... ώρες και ο αριθμός μερικής απασχόλησης πολλαπλασιάζεται με ... ώρες. Κατά τις εργάσιμες ημέρες με πλήρες πρόγραμμα η κατανομή του ανωτέρω προσωπικού έχει ως εξής: Εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης: ... εργαζόμενοι το πρωί, ... εργαζόμενος το μεσημέρι και ... εργαζόμενοι το βράδυ. Εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης: ... εργαζόμενοι το πρωί, ... εργαζόμενος το μεσημέρι και ... εργαζόμενος το βράδυ. Τα ωράρια των ανωτέρω εργαζομένων ξεκινούν από τις ... το πρωί και εκπνέουν στις ... το βράδυ. Κατά τα Σαββατοκύριακα με πλήρες πρόγραμμα οι ... εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης θα κατανέμονται ως εξής: ... εργαζόμενοι το πρωί, ... εργαζόμενοι το μεσημέρι και ... εργαζόμενος το βράδυ. Τα ωράρια των ανωτέρω εργαζομένων ξεκινούν από τις ... το πρωί και εκπνέουν στις ... το βράδυ. Η προϋπολογισθείσα δαπάνη για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών ανέρχεται στο ποσό των ...€ με το ΦΠΑ 24%. Στο εν λόγω ποσό συμπεριλαμβάνεται το εργατικό κόστος, οι εργοδοτικές εισφορές, το διοικητικό κόστος εκτέλεσης της σύμβασης, το κόστος αναλωσίμων για την εκτέλεση της σύμβασης, το εργολαβικό κέρδος, οι κρατήσεις υπέρ τρίτων και ο Φ.Π.Α.»

Τέλος, στο Παράρτημα ΙΙ της Διακήρυξης παρατίθεται υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς, το οποίο καλούνται να υποβάλλουν οι συμμετέχοντες.

Κατόπιν των ανωτέρω, από την επισκόπηση του ηλεκτρονικού φακέλου της υπόθεσης, στο πλαίσιο των εκατέρωθεν προβαλλόμενων ισχυρισμών γίνονται

δεκτά τα ακόλουθα: Ο προσφεύγων υπέβαλε το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «... .pdf», στο οποίο δηλώνει όλα τα στοιχεία του άρθρου 68 του ν. .../2010, σύμφωνα με την οικεία απαίτηση του νόμου και της Διακήρυξης. Ειδικότερα, αναφέρει ότι «*Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά της πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων είναι: ... € για το σύνολο των ετών*», καθώς και ότι «*...ε) Στο ανωτέρω ποσό αναλογούν εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες ανέρχονται σε : ... € για το σύνολο του έργου*». Άρα, το συνολικό εργατικό κόστος, δηλαδή οι νόμιμες αποδοχές μετά των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών ανέχεται κατά τη δήλωση του προσφεύγοντος σε ...€. Επιπλέον, κατά τη ρητή απαίτηση του άρθρου 2.4.4 της Διακήρυξης συνυπέβαλε με την προσφορά του το ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «..._signed.pdf» στο οποίο δηλώνει ομοίως ως εργατικό κόστος το ποσό των ... €. Τέλος, υπέβαλε τα ηλεκτρονικά αρχεία με τίτλο «... .pdf», «..._signed.pdf» και «..._signed.pdf», στους οποίους παραθέτει αναλυτικούς υπολογισμούς του εργατικού κόστους ανά μήνα και ανά έτος, καταγράφοντας σε κάθε στήλη τις ώρες εργασίας κατά τις καθημερινές, τα Σάββατα, τις Κυριακές και τις αργίες και προβαίνοντας στους οικείους υπολογισμούς του εργατικού κόστους και των εργοδοτικών ασφαλιστικών εισφορών σε συνάρτηση με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης. Από τους πίνακες αυτούς προκύπτει ότι, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής, ο προσφεύγων για το ...^ο μήνα του έτους ... έχει υπολογίσει ... ώρες λιγότερες (δηλώνει ... ώρες αντί των ...), για τον ...^ο μήνα του έτους ... έχει υπολογίσει ... ώρες λιγότερες (δηλώνει ... ώρες αντί των ...) και για τον ...^ο μήνα του έτους ... έχει υπολογίσει, ομοίως, ... ώρες λιγότερες για Κυριακές και αργίες (δηλώνει ... ώρες αντί των ...). Η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει, ότι κατ' αυτόν τον τρόπο η προσφορά του προσφεύγοντος υπολείπεται κατά ... ώρες από τις νόμιμες, με βάση τις απαιτήσεις της Διακήρυξης για τις Κυριακές και τις αργίες, οι οποίες αμείβονται με προσαύξηση 75% με αυτόθροη συνέπεια το εργατικό κόστος, που δηλώνει, να υπολείπεται του νομίμου. Υποστηρίζει δε στις απόψεις της ότι, εφόσον δεν υπάρχει περιθώριο να καλυφθούν από τον σχετικό υπολογισμό του οι υπολειπόμενες ... ώρες που δεν δηλώθηκαν, τότε η προσφορά του είναι απορριπτέα (σελ. ... των απόψεων). Όμως, η τελευταία αυτή κρίση της αναθέτουσας αρχής δεν παρίσταται βάσιμη. Αυτό, διότι η αναθέτουσα αρχή,

επικυρώνοντας το Πρακτικό ...' και τον εκεί υπολογισμό του εργατικού κόστους (βλ. σελ. ... του Πρακτικού ...'), δέχεται ως νόμιμο εργατικό κόστος για όλη τη διάρκεια της σύμβασης το ποσό των ...€ (το οποίο προκύπτει ως το άθροισμα €... το κόστος των ωρών χωρίς προσαύξηση + €... το κόστος των ωρών με προσαύξηση στην αμοιβή 75%= ...€). Από την άλλη πλευρά, ο προσφεύγων δήλωσε ως συνολικό εργατικό κόστος το ποσό των ...€ για το σύνολο των ετών (βλ. ηλεκτρονικό αρχείο με τίτλο «..._signed.pdf», καθώς και το άθροισμα που προκύπτει από τους πίνακες με ανάλυση ανά μήνα και ανά έτος). Συνεπώς, το εργατικό κόστος, που δήλωσε ο προσφεύγων, υπερκαλύπτει το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος κατά τους υπολογισμούς της αναθέτουσας αρχής και, άρα, υπάρχει περιθώριο κάλυψης των λιγότερων ωρών, που δήλωσε για τις Κυριακές και τις αργίες, απορριπτομένων των αντίθετων ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής. Κατόπιν των ανωτέρω, η αιτιολογία απόρριψης της προσφοράς του προσφεύγοντος, λόγω μη υπολογισμού του συνόλου των ωρών για τις αργίες και τις Κυριακές, ενόσω η οικονομική προσφορά του προσφεύγοντος καλύπτει το νόμιμο εργατικό κόστος (όπως το υπολόγισε η αναθέτουσα αρχή) παρίσταται μη νόμιμη, άλλως αντιφατική και κατά τούτο ακυρωτέα. Κατόπιν των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

10. Με τον **δεύτερο** λόγο της προσφυγής ο προσφεύγων βάλλει κατά της απόρριψης της προσφοράς του με την αιτιολογική βάση ότι δεν συμπεριέλαβε στο δηλωθέν διοικητικό κόστος συγκεκριμένες και προβλεπόμενες από τη Διακήρυξη δαπάνες και άρα αυτό είναι απορριπτέο ως ασυνήθιστα χαμηλό. Όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η μη συμπερίληψη του κόστους για τα πιστοποιητικά ISO και για την έκδοση της πιστοληπτικής ικανότητας αποτέλεσε την έτερη αιτιολογική βάση απόρριψης της προσφοράς του προσφεύγοντος (βλ. σελ. του Πρακτικού ...'). Ειδικότερα, στο Πρακτικό ...' διαλαμβάνονται επί λέξει τα ακόλουθα: «Ο οικονομικός φορέας ... στην ανάλυση του διοικητικού κόστους της προσφοράς του, βάσει της απαίτησης του όρου 2.4.4 της διακήρυξης του διαγωνισμού, συμπεριλαμβάνει σε αυτό τα παρακάτω: --για την έκδοση εγγυητικής επιστολής συμμετοχής €...»,

-για την έκδοση εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης €..., --για τα έξοδα δημοσίευσης του διαγωνισμού €..., --για το κόστος του τεχνικού ασφαλείας και του ιατρού εργασίας €..., --για το κόστος υπέρ ΕΛΠΚ €..., --για τις αποσβέσεις του εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθεί στο έργο €..., --για το ασφαλιστήριο συμβόλαιο €..., --για την λογιστική και διοικητική υποστήριξη €..., Σύνολο διοικητικού κόστος €... .Από την επισκόπηση της ανωτέρω ανάλυσης προκύπτει, ότι δεν συμπεριλαμβάνει στο διοικητικό του κόστος προβλέψεις για το κόστος λοιπών άλλων δαπανών, που είναι αναγκαίες για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης και απορρέουν από τις απαιτήσεις της παρούσας διακήρυξης. Ειδικότερα, δεν προβλέπει στην ανάλυσή του κόστος για την πιστοληπτική ικανότητα του όρου 2.2.5 της διακήρυξης, τα πιστοποιητικά ISO του όρου 2.2.7 της διακήρυξης, αλλά ούτε συμπεριλαμβάνει στην ανάλυσή αυτή κόστος λοιπών άλλων δαπανών εντός του οποίου θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι τα κόστη των προαναφερομένων στοιχείων περιλαμβάνονται. Το ότι τα εν λόγω στοιχεία αποτελούν δαπάνες αναγκαίες για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης, απορρέει από το γεγονός ότι για την κατακύρωση αυτής και την επιτυχή ολοκλήρωσή της οι υποψήφιοι οφείλουν να εκδώσουν την απαιτούμενη πιστοληπτική ικανότητα και τα απαιτούμενα πιστοποιητικά ISO, ενώ ακόμα και αν τα έχουν στην κατοχή τους, οφείλουν να τα διατηρήσουν καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης. Τα στοιχεία αυτά επιδρούν στο διοικητικό κόστος εκτέλεσης της σύμβασης, όπως ακριβώς επιδρά και η απαίτηση για ασφαλιστική κάλυψη του όρου 2.2.5 της διακήρυξης για την οποία, βεβαίως, ο ίδιος υποψήφιος έχει προβλέψει στην ανάλυσή του το σχετικό κόστος. Όπως ακριβώς συμπεριλήφθηκε στο διοικητικό κόστος πρόβλεψη για την ασφαλιστική κάλυψη, ομοίως θα έπρεπε να συμπεριληφθούν προβλέψεις για την πιστοληπτική ικανότητα και τα πιστοποιητικά ISO. Αυτό, ωστόσο, δεν έγινε ούτε με άμεση αναφορά ούτε με την συμπερίληψη στη ανάλυση κάποιας στήλης ή κατηγορίας λοιπών δαπανών στην οποία τα ανωτέρω ελλείποντα κόστη θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνονται. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι στο διοικητικό κόστος του εν λόγω οικονομικού φορέα δεν συμπεριλαμβάνονται προβλέψεις για ορισμένες από τις δαπάνες που είναι αναγκαίες για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης και απορρέουν από τις απαιτήσεις της διακήρυξης του διαγωνισμού, όπως εν προκειμένω για την πιστοληπτική ικανότητα και τα

πιστοποιητικά ISO η προσφορά, για το λόγο αυτό, θα πρέπει να απορριφθεί. Επειδή, τέλος, για τις προαναφερόμενες δαπάνες δεν έχει συμπεριληφθεί κανένα ποσό, η αναθέτουσα αρχή δεν έχει την υποχρέωση πριν απορρίψει την προσφορά να χορηγήσει στον οικονομικό φορέα δυνατότητα παροχής σχετικών επεξηγήσεων. Η παροχή της εν λόγω δυνατότητας θα ήταν απαιτητέα μόνο στην περίπτωση που είχαν συμπεριληφθεί ποσά για τις εν λόγω δαπάνες στο διοικητικό κόστος και αυτά είχαν κριθεί ως ασυνήθιστα χαμηλά».

Στο άρθρο στο **άρθρο 3.1.2** της διακήρυξης περιγράφεται η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών και συγκεκριμένα η διαδικασία ,που πρέπει να ακολουθήσει η αναθέτουσα αρχή ως προς την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών, ως εξής: **«3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών:** Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών μέσω αρμόδιων πιστοποιημένων στο ΕΣΗΔΗΣ οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων.[...] **γ)** Στη συνέχεια η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών των προσφερόντων, των οποίων τα δικαιολογητικά συμμετοχής και η τεχνική προσφορά κρίθηκαν αποδεκτά, συντάσσει πρακτικό στο οποίο καταχωρίζονται οι οικονομικές προσφορές κατά σειρά μειοδοσίας και εισηγείται αιτιολογημένα την αποδοχή ή απόρριψή τους, την κατάταξη των προσφορών και την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου. Εάν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016. Εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, η προσφορά απορρίπτεται ως μη κανονική. Σε κάθε περίπτωση η κρίση της Α.Α. σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές και την αποδοχή ή όχι των σχετικών εξηγήσεων εκ μέρους των προσφερόντων ενσωματώνεται στην κατωτέρω ενιαία απόφαση».

Οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 3.1.2.1.γ' της Διακήρυξης, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 88 ν. 4412/2016, επιβάλλουν στην αναθέτουσα αρχή να εκτιμά, εάν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές και σε περίπτωση, που κάποιες από αυτές εμφανίζονται ως τέτοιες, να εξακριβώνει τη σοβαρότητα και τη φερεγγυότητά τους καλώντας τους οικονομικούς φορείς να παράσχουν εξηγήσεις σχετικά με τις προσφερόμενες τιμές. Η αναθέτουσα αρχή διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια να εκτιμήσει κατ' αρχήν συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη, όμως, στην περίπτωση αυτή, να καλέσει τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του. Περαιτέρω, κατά την έννοια του άρθρου 88 του ν. 4412/2016, για την τεκμηρίωση της προσφερόμενης τιμής οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να αποδείξουν με κάθε πρόσφορο τρόπο και – ενδεικτικώς, αλλά όχι αποκλειστικώς – με αναφορά στα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 τη σοβαρότητα και τη φερεγγυότητα των προσφορών τους σε σχέση με την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΔΕΕ C-568/13, 18.12.2014, Azienda Ospedaliero-Universitaria di Careggi-Firenze EU:C:2014:2466, σκ. 50, C-599/10, 29.03.2021, AE SAG ELV Slovensko κ.λπ., EU:C:2012:191, σκέψεις 29 και 30). Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται η ανάπτυξη μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του διαγωνιζομένου ενός ουσιαστικού διαλόγου, ο οποίος πρέπει να λαμβάνει χώρα σε χρόνο κατάλληλο, δηλαδή κατά την αξιολόγηση των προσφορών και πριν τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης με σκοπό την αποτροπή αυθαίρετων εκτιμήσεων της αναθέτουσας αρχής και τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού μεταξύ των υποψηφίων αναδόχων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αποκλείεται, μετά την αρχική εκτίμηση των απαντήσεων των οικονομικών φορέων, να κληθούν αυτοί εκ νέου με νέα και συγκεκριμένη πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, να αιτιολογήσουν τα σημεία των προσφορών τους που εξακολουθούν να της προκαλούν αμφιβολίες (πρβλ. ad hoc ΣτΕ 1555/2022, ΣτΕ 199/2021). Ο προσφέρων μπορεί να υποβάλει, πέραν των ενδεικτικώς αναφερομένων στην παρ. 2 του άρθρου 88, όλες τις αιτιολογήσεις που κρίνει σκόπιμες, εν όψει της φύσης και των

χαρακτηριστικών της σύμβασης άνευ οιαδήποτε περιορισμού (C-285-6/99, Lombardini και Mantovani, σκ. 82, ΣΤΕ 2181/2004, σκ. 8), και μπορεί να προσκομίζει τα στοιχεία που τεκμηριώνουν τις αιτιολογήσεις αυτές, η δε αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπ' όψιν για την αξιολόγηση της προσφοράς όλα τα κρίσιμα στοιχεία που αφορούν την επίμαχη παροχή (βλ. Data Medical Service, σκ. 50, πρβλ. T-570/13, Agriconsulting Europe SA, σκ. 55 και 62). Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή οφείλει, κατά την παρ. 3 του άρθρου 88 (που αποδίδει το άρθρο 69 παρ. 3 της οδηγίας 2014/24), να αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Η συνεννόηση αυτή έχει την έννοια της διαβούλευσης (βλ. ΣΤΕ 1555/2022) με τον προσφέροντα ή εκατέρωθεν ανταλλαγής απόψεων (πρβλ. απόφαση Lombardini και Mantovani, σκ. 81), προκειμένου να αποσαφηνιστούν όλα τα στοιχεία που συνθέτουν την προσφορά του, ώστε η αναθέτουσα αρχή να σχηματίσει πλήρη και σαφή εικόνα των στοιχείων αυτών και να εκφέρει ασφαλή κρίση ως προς το παραδεκτό της (Ε.Α. 83/2017, σκ. 12).

Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος ως ασυνήθιστα χαμηλή, λόγω μη συμπερίληψης σε αυτή συγκεκριμένων κονδυλίων διοικητικού κόστους που προβλέπονται στη Διακήρυξη (... κ.λπ). Δεδομένου ότι τα ποσά αυτά είναι μηδενικά, έκρινε ότι δεν έπρεπε να καλέσει τον προσφεύγοντα προς παροχή διευκρινίσεων κατ' άρθρο 88 του ν. 4412/2016 και απέρριψε την προσφορά του. Όμως, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, η κρίση αυτή της προσβαλλόμενης απόφασης είναι μη νόμιμη και ακυρωτέα. Τούτο, διότι στην περίπτωση, που η αναθέτουσα αρχή κατά την άσκηση της διακριτικής της ευχέρειας εντοπίζει στοιχεία ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, είναι υποχρεωμένη να καλέσει τον συμμετέχοντα σε παροχή διευκρινίσεων πριν απορρίψει την προσφορά του. Ακόμη και στην περίπτωση που συγκεκριμένα κονδύλια έχουν δηλωθεί με μηδενικό κόστος, αυτό δεν συνεπάγεται την αυτόματη απόρριψη της προσφοράς του συμμετέχοντος, αλλά θα πρέπει να κληθεί και να αιτιολογήσει την οικονομική προσφορά του, επικαλούμενος ενδεχομένως εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες ή άλλα στοιχεία που αποδεικνύουν και αιτιολογούν την προσφορά του. Κατόπιν των ανωτέρω, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός και να ακυρωθεί η

προσβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος, χωρίς την προηγούμενη κλήση του κατ' άρθρο 88 του ν. 4412/2016 και 3.1.2 της Διακήρυξης, η δε υπόθεση ως προς το κεφάλαιο αυτό πρέπει να αναπεμφθεί στην αναθέτουσα αρχή προκειμένου να προβεί στις δέουσες ενέργειες.

11. Κατόπιν των ανωτέρω, η προδικαστική πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά τα διαλαμβανόμενα στο σκεπτικό. Η παρέμβαση πρέπει να απορριφθεί. Να οριστεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου του προσφεύγοντος (άρθρο 363 του ν. 4412/2016)

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή, κατά το σκεπτικό.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη με αριθ. .../... .2023 απόφαση της αναθέτουσας αρχής, καθώς και την ενσωματωθείσα σε αυτήν με αριθμό .../... .2023 απόφαση κατά το σκεπτικό και αναπέμπει την υπόθεση στην αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να προβεί στις δέουσες ενέργειες κατ' άρθρο 3.1.2 της Διακήρυξης και άρθρο 88 του ν. 4412/2016.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2023 και εκδόθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2023 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΥΡΙΑΖΗ